

УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Динаміка змін в усіх сферах життєдіяльності сучасної людини потребує і нового змісту шкільної освіти, і нових підходів до організації навчально-виховного процесу. Насамперед, це пов'язано із інтенсивним розвитком інформаційних технологій, інтеграцією вітчизняної освіти у світовий та європейський освітній простір. Відповідно до цього зростає роль керівника навчального закладу як основного стратега розвитку школи.

У працях вітчизняних та зарубіжних учених, а саме: Л. Ващенко [2], Л. Вознюк [3], Л. Калініної [4] – проблема ролі керівника навчального закладу в оновленні сучасної школи розглядається з позицій системного та функціонального підходів. Це дає змогу цілісно розглядати зміни в діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу, виділити новий функціональний склад управлінця. З цієї точки зору розглядається і компетентнісний підхід в управлінні сучасною школою.

Аналіз наукових джерел дає змогу стверджувати, що компетентнісний підхід визначає одну з важливих складових якості сучасної освіти [1; 2; 5]. Тому поняття «компетентність в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом» розглядається нами як високий рівень знань, умінь та здатностей керівника навчального закладу за допомогою функціональних можливостей управлінської підсистеми забезпечувати ефективне управління шкільною організацією. Важливою ознакою компетентнісного управління є здатність керівника згуртовувати педагогічний колектив, реалізовувати особистісно зорієнтований підхід до кожного учасника навчально-виховного процесу, сприяти гармонізації міжособистісних стосунків. Слід зазначити, що така спроможність до

ефективного керівництва педагогічним колективом набувається через розвиток людинознавчої компетентності (уміння працювати з людьми, добре розбиратися у формальних і неформальних відносинах, створювати позитивний морально-психологічний клімат, поважати людську особистість); демократизації основ управлінської діяльності (гнучкість шкільних організаційних структур, відмова від жорсткого адміністрування, делегування окремих управлінських повноважень шкільним органам самоврядування, перехід на демократичні принципи в керівництві школою, командний стиль управлінської діяльності, залучення громадськості до управління загальноосвітнім навчальним закладом [3]); інноваційного потенціалу (комплекс професійно-особистісних здібностей управлінця, адаптивність, здатність оцінювати і прогнозувати ситуації, бути зорієнтованим на інновації) керівника навчального закладу.

Отже, до основних ознак професійної компетентності менеджера шкільної освіти можна віднести:

1. Знання та розуміння природи управлінської праці та процесів менеджменту;
2. Знання посадових та функціональних обов'язків менеджера освіти;
3. Уміння використовувати ІКТ та інші засоби комунікацій, необхідні у процесі управлінської праці;
4. Людинознавча компетентність;
5. Володіння мистецтвом налагодження зовнішніх зв'язків;
6. Здатність до самооцінки, уміння робити правильні висновки, автодидактика.

Необхідно зазначити, що професійна компетентність керівника навчального закладу значно впливає на інноваційний розвиток освітнього простору школи. Про це свідчить і практика управління сучасною школою, і наукові дослідження у сфері шкільного менеджменту [4; 5]. Серед важливих факторів, які складають основу розвитку навчального закладу, дослідники виділяють і наявність стратегії інноваційного розвитку школи, і готовність вчителя до інноваційної діяльності, і сприятливі соціально-психологічні умови для інноваційних змін, і функціональну ефективність усіх суб'єктів навчально-виховного процесу, і ресурсне забезпечення інноваційних змін [3].

Таким чином, оновлення сучасної школи, побудова її як простору освітніх можливостей значною мірою залежить від особистості керівника школи, від змісту його діяльності, яка передбачає не тільки оволодіння сучасними вітчизняними та зарубіжними науково-теоретичними підходами до управління школою, а й визначенні пріоритетними таких принципів, як демократизація, гуманізація; врахування національних засад в управлінні школою; впровадження нових управлінських функцій; визнанні пріоритетності колективних і колегіальних форм управління та запровадженні проектних, дослідницьких, технологічних методів управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті [Електронний ресурс] / І. Д. Бех. – Режим доступу : <http://www.ipv.org.ua/component/article/8-beh/56-2012-09-04-22-32-01.html>. – Назва з екрану.
2. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: монографія / Л. М. Ващенко. – К. : Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 380 с.
3. Вознюк Л. Роль менеджера освіти в оновленні сучасної школи / Л. Вознюк // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. – № 8. – Ч. 1. – С. 180–185.
4. Калініна Л. М. Професіограма українського директора школи: моделювання управлінської діяльності директора школи / Л. М. Калініна // Директор школи. – 2001. – № 3. – С. 13–15.
5. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: навч. посібник / Є. М. Хриков. – Х. : Компанія СМІТ, 2016. – 354 с.